

LIBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Tomescu, Marian

Răsplata / Marian Tomescu. - București : Eikon,
2025
ISBN 978-606-49-1462-0
821.135.1

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Marian Tomescu

RĂSPLATA

roman

Prefață de
Benone Neagoe

E I K O N

București, 2025

Cuprins

Un destin nesentimental	5
Visurile	7
Vulturul Ilie	15
Mitingul.....	22
Instruirea	34
Brevetul.....	53
Începutul.....	70
Ambiție însângerată	89
Rotocoale de zori	104
Îmbrățișat de liniște.....	114
Hora primăverii	128
Revenit printre flăcări	139
Așteptări răvășite	155
Ispite și soluții.....	168
Timp între timpuri.....	185
Durerea lacrimii.....	203
Din nou printre trasoare	210
Întoarcere din Vest	219
„Demisie” salvatoare.....	231
Din vânător, vânat.....	240
Fila almanahului.....	259

UN DESTIN
NESENTIMENTAL

Un copil visează să atingă cerul, să-i alunge ceața și să strângă stelele în palmele făcute căuș. Este Tudorică, personajul principal din noul roman scris de Marian Tomescu.

Acest personaj trăiește sub o dublă presiune, a discursului oficial absurd și a lumii patriarhale în care s-a născut, și luptă să-și găsească un drum în viață. Întâmplările prin care trece, cu aura lor de poezie și fantastic la-nceput, cu greutățile tot mai mari pe măsură ce crește, se înfășoară pe întrebarea, cu răspuns greu de lămurit, ce îl așteaptă mai departe în viață: ce-o să se facă atunci când va fi mare? Va ajunge să obțină brevetul de pilot aviator la care visa?

Empatic, bine dozat la nivelul emoției, romanul se desfășoară și în decorul mitic și realist din Crângul Buzăului. Autorul ne prezintă un sine ipostaziat într-o multitudine de trăiri intense și inefabile, precum și în timpul unor experiențe, pe care le consemnează cu o sinceritate nealienată și cu o luciditate înduioșătoare.

Ajuns elev la liceu, Tudorică știe că nu mai este timp pentru cursuri. Nu mai este timp pentru incertitudini. Europa anului 1941 este bântuită de spectrul războiului, iar România se mobilizează și ea.

Cartea prezintă cronică emoționantă și lucidă a transformării băiatului idealist și entuziast într-un pilot de succes al avioanelor de vânătoare, cu o carieră importantă în față, apoi în pacient și tată care trebuie să-și înfrunte moartea.

Când este primit ca ucenic la Școala de Aviație, nu-și mai încapă în piele de bucurie, dar obstacolele nu întârzie să apară. Eroul cărții este fascinat de meșteșugul aviației și nimic nu-i face mai mare plăcere decât să-și urmărească la lucru dascălii.

Experiențele inițiatice îi dau posibilitatea să descopere valori și principii care îl vor ghida întreaga viață, dar marchează și începutul unei povești de dragoste și al căutării de sine.

Misiunile primite în război îi vor pune la încercare inteligența, norocul și puterea, dar, în numele iubirii, va face orice pentru a-și apăra țara, familia, casa. Se angajează într-o luptă în care pune totul în joc, inclusiv propria viață. Istorisirea drumului său îi va onora memoria și îi va inspira pe ceilalți să lupte pentru ceea ce e drept și să nu piardă din vedere valorile care contează cu adevărat.

Narațiunea este și o mărturisire puternică despre monstruoșitatea comunismului românesc, care a frânt milioane de vieți, visuri și destine.

Marian Tomescu scrie cu farmec atât dialogurile, cât și fragmentele descriptive. Romanul său este viu, antrenant, captivant și mișcător. Este o lectură plăcută, e o poveste despre soartă și destin, deloc sentimentală.

Benone Neagoe

VISURILE

Cerul a fost totdeauna pentru el o enigmă. De mic copil visa să-i atingă albastrul, să-i alunge ceața, dorea noaptea să strângă stelele cu palmele făcute căuș, le rostogolea în pumn și, dacă nu-l ardeau, să azvârle cu ele pe ulița poticnită la poartă peste acoperișul multelor case, dar și pe cel părintesc. Pentru a pălpâi peste întregul pământ. Dar una, cea mai strălucitoare, voia să fie numai a lui, s-o atârne la piept, ca nădejde de ajutor spre a crește repede și, atunci, mare, odată ajuns sus, dincolo de Lună, să răspundă pe deplin chemării.

Nu a vorbit nimănui de frământările din somn, de întreaga plutare a dorinței repetate în legănările visurilor fermecate. Îi plăcea secretul, ținea la el, nu simțea nevoia să-l împărtășească. Nici nu prea avea cui. Întreaga familie muncea de dimineață până seara la câmp, săpau, îngrijeau via, porumbul sau trebăluiau prin ogradă, în livadă. Cine avea răbdare și timp să-l lămurească dacă visurile se pot împlini? Sau dacă doar bântuie printre oameni, amăgindu-i cu o fericire închipuită. Ar fi vrut să știe precis rostul minunilor din vise, dacă prevestesc viitorul, ursita sau sunt stranii jucării oferite copiilor, iluzii amăgitoare.

Discuțiile purtate de tatăl lor cu Nicolae, fratele lui mai mare, îl intimidau, îi dezorientau visurile. Bătrânul nu agrea vorbele rostite la plesneală. Avea principii

clare, copiii trebuie să se supună ordinelor celor care i-au adus pe lume. Numai părinții le vor binele, îi păzesc de foc, de apă, le dau mâncare și suferă dacă se îmbolnăvesc sau dau de necazuri. Când vor închide ochii, ei vor moșteni totul, nimeni nu duce dincolo nimic din ce strânge în viața pământească. Copiii le preiau locul, mulți înțeleg târziu perindarea trăirii.

Asculta atent, surprins de reacțiile lui Jon, cățelul casei. Stăteau amândoi pitiți sub masă, intimidați de așa multe cuvinte. Patrupedul se gudura din obișnuință, nu-l interesa zgomotul produs, dorea să fie doar mângâiat. Ciulea urechile și mârâia încet, nici lui nu-i plăceau expresiile vulgare, metodă folosită totdeauna de jandarmi spre a-și dovedi superioritatea, spre a speria și stopa neputincioșii, îndrăzneala contrazicerii. Capul familiei încheia discuțiile amintindu-le să le intre bine în cap: cât trăiește, el este stăpânul casei.

Pe la 9 ani, mama a bănuț că ceva nu-i în regulă cu el. Prea se holba la nori, de parcă vedea pe cineva acolo, sau aștepta o apariție, sau să se despice cerul și să pice îngerii pe pământ, să umble pe uliță printre oameni. S-a speriat, dar a dat-o pe glumă.

— Tudorică mamă, ți-e rău? Ce vezi acolo? Urmărești ceva? Te tot zgâiești în sus, cu gura căscată. Să nu înghiți, mamă, ferească sfântul, vreo muscă, ajunge și-ți bâzâie în burtă. Sau trece o cioară și te pomenești cu un cogeamite găinațul în ea! Mă pui pe gânduri, vrei să mergem la oraș, la doctor?

— Ei, și mata! Mă tot uit după avioane. Am văzut câteva, la început am crezut că sunt niște porumbei. Dar nu dădeau din aripi și nici ulii nu-s, că nu se rotesc, merg drept înainte. L-am întrebat pe domnul învățător, mi-a explicat, m-a lămurit. Îți spun un secret,

vreau să mă fac aviator! Te rog, să nu știe nimeni, mai ales tata. De la el află ceilalți și fac bășcălie de mine pe chestia asta.

— Să te ajute Măicuța Domnului! Crezi tu că-i ușor să manevrezi drăciile alea care zumzăie precum bondării? Le-am urmărit și eu odată plutirea. Câtă școală ai avea, pricepere și voință, praf te faci dacă li se strică motorul. În război sunt multe, aruncă cu bombe, se împoașcă cu gloanțe între ele, am văzut asta la oraș, într-un jurnal, înaintea unui film. M-a dus taică-tu la cinematograful când eram și noi tineri. Dar îți va trece damblaua, cu timpul. Ce, eu doream să fiu preoteasă. Dumnezeu mi-a hărăzit altceva. Nimeni nu știe dinainte ce soartă are!

— Nu, nu vreau! Eu nu-mi schimb gândul. Este visul meu, cum să renunț? Altceva nu-mi doresc! De-ar fi imposibil, eu tot aviator mă fac!

— Cum te-o duce mintea, mamă... și cu ajutorul Celui de Sus. Când vei crește, armata trebuie s-o faci. Atunci alegi. Eu zic să nu ne pomenim cu un alt război. Pe pământ te mai ascunzi într-o groapă, în tranșee, sunt mușuroaie după care te pitești, ai speranțe. Acolo, cine te protejează de glonț? Norii?

— Poate... Te ascunzi printre ei și nu te vede nimeni.

De atunci, Tudorică n-a mai discutat despre avioane cu mama lui. Aceasta i-a păstrat secretul. Sau poate îl și uitase. Când ești copil, ți se pare că anii trec foarte încet. Când visurile persistă, trec sub formă ce îngreunează așteptarea, trecerea. Nu putea să uite de promisiunea făcută lui însuși. Desena avioane, forța talentul, cânta cu gândul la ele în corul bisericii. Preotul îl remarcase, era profesorul lui de religie,

vorbea blând, odihnitor, încât el, Tudorică, uneori aștepta la oră. Duminică, înaintea slujbei, îl chema în altar să îmbrace un veșmânt alb, ținea cădelnița și mergea înaintea lui cu o lumânare aprinsă, spre a deschide solemnitatea închinăciunii la ieșirea din altar cu sfințele daruri. Purta întotdeauna asupra lui o iconiță mică, albastră, cu Maica Domnului cu pruncul în brațe. I-o dăruise, era sfințită la slujba din august, de Adormire.

Uneori, se refugia în podul casei. Acolo nu-l tulbura nimeni, încerca să strângă în brațe, la înălțime, prin geamul „cucuvelei”, ghemotoace de văzduh. Curios, odată, într-un colț, a găsit un teanc de ziare vechi cam rupte. Dintre ele, o fotografie se deslușea clar și i-a stârnit interesul. Era vorba despre schița cum se construiește un radio cu galenă simplu. Părea că nu-i greu, nu-ți trebuia multă pricepere tehnică. Așa că s-a pus pe treabă, a ghemuit hârtia în buzunar, apoi, cu amândouă mâinile, a mai răscolit în morman. S-a încurcat în niște sârme izolate, dar la capătul lor a găsit o pereche de căști negre. Semănau cu cele din ziar, a luat ce-l interesa cu el, să-și studieze descoperirile bine, afară, la soare. A deslușit îndrumările scrise mărunț, nu a fost problemă, citea de acum foarte bine, iar aritmetica îi devenise și ea o pasiune. S-a dumirit rapid. Avea nevoie de o cutie de conserve, de un ac de siguranță, pe astea le găsea imediat. Cu galena și condensatorul era dificil. Avea căștile, nu știa dacă erau funcționale. Ar fi fost grozav, nimeni nu avea radio în sat, veștile se transmiteau verbal, ziarele și revistele le cumpărau sătenii când ajungeau cu treburi la oraș. S-a hotărât în final, știa că încercarea moarte n-are. A curățat niște bastonașe, taică-su i-a spus rostul lor, de ce le aprinde

și afumă butoaiele, conțineau mult sulf, fumul degajat stârpea mucegaiul ascuns între doage. A rașchetat cu briceagul mici așchii de plumb de pe o țevușcă găsită la fierar, odată, când au dus calul la potcovit. Apoi, în cutia de conserve a topit acest amestec, așa cum se indica în ziar. Oricum se folosea tot timpul anului soba în bucătărie, se gătea la plită, nu a avut probleme, mama lui nu l-a întrebat ce face, uneori nu era curioasă. Totuși, l-a atenționat să fie precaut, nu cumva jarul să cadă pe podeaua de lemn. Și, până la urmă, a reușit să strângă pe fundul cutiei un grăunte măricel, acea sulfură de plumb, adică galena. Ca să fabrice condensatorul n-a fost ușor. Dar nu a abandonat, instrucțiunile din ziar erau clare, sfaturile se dau lesne. A tăiat două plăci de aluminiu și a pus între ele o hârtie înmuiată în uleiul luat de la batoza primăriei. Când le-a potrivit pe toate, l-a cuprins emoția.

După această asamblare, a legat firele cu atenție, apoi a plimbat vârful acului pe bobita de galenă. În căști, după ceva păcăneli și zgomote neclare, a auzit o melodie. Doamne, minune mare! Radioul lui cu galenă era funcțional, reușise! S-a întins pe pat, cu mâinile răstignite peste pernă, cu căștile la urechi, habar n-avea că acel cântecel îi va rămâne totdeauna în memorie, momentul era fascinant, nemaipomenit.

Deodată, un păcănit aspru i-a întrerupt extazul. O voce bărbătească s-a ivit gutural, ca dintr-un cavou adânc, decopertat. Anunța că, la Sinaia, pe peronul gării, cu o seară înainte, fusese împușcat prim-ministrul României, Gheorghe Duca. Cinci gloanțe i-au fost trase în cap, a murit pe loc. Avea doar 52 de ani. Venise cu trenul la Sinaia, chemat de rege la Palatul Peleş, trebuia să-l consulte într-o problemă politică.

Nedumerit, a dat jos căștile de la urechi și a fugit afară. Prima persoană pe care a întâlnit-o a fost taică-su. Ținea în mână cutia lui, odată plină cu batoanele de pucioasă, le număraseră pesemne de câteva ori să se dumirească. Părea indignat, lipseau cam multe.

— Tată! A murit Duca! L-au ucis aseară cu cinci gloanțe! E ministrul ăla mare, nu?

— Bă, ce-ți veni? De unde până unde născocoști tu chestia asta urâtă? Este prim-ministru, taci naibii că te aude cineva și mă cercetează Siguranța că răspândim zvonuri idioate, instigatoare.

— Acum au spus la radio, este adevărat!

— Ce radio, mă, că noi nu avem așa ceva.

— Am făcut eu unul nou, cu galenă, am găsit în pod o schiță cu indicații precise într-un ziar vechi.

Nu putea să-i spună dintr-odată toate amănuntele. Tragedia era surprinzătoare și, ca să-l convingă, l-a dus în cameră, apoi i-a pus la urechi căștile, ca să asculte singur anunțul, care se tot repeta. Surprins, acum convins, taică-su l-a mângâiat, ca niciodată, ușor pe cap. Nu a pronunțat niciun cuvânt. S-a hotărât să-i satisfacă vechea rugămintă, îl va lăsa să meargă la liceu. Surpriza, mica realizare tehnică, care obținuse din eter informații, îi răscolea o părere rău, de curând îl lovise tare peste mână cu un băț pentru un motiv minor. Altfel îi putea stopa viitorul, trebuia să-l lase. Regretul din sufletul lui nu l-a mărturisit. Nu trebuia să-l cunoască, nu-i prindea bine, rațiunea caută pricepere invers, se numește îndemănare.

A plecat încet spre cămară, încrezător în reușita copiilor lui deștepți. Se știa, aproape în fiecare zi, făcea puțină gargară cu o gură de țuică sau vișinată, direct din sticla cu gât lung, ascunsă pe un raft, între borcanele cu gogoșari și castraveți murăți.

Sora cea mare, Viorica, îi îngrijora pe toți. Starea ei se agrava de la o zi la alta. Au pierdut deja, cu ceva timp în urmă, alt frate, de tuberculoză. Boala a venit cu siguranță din atmosferă, era boala secolului. Bănua că și Nicolae, fratele cel mare, este predispus, l-a auzit tușind cam des în ultima vreme, poate era numai o răceală. Prin gemulețul pătrat, strălucirea razelor galbene de soare l-a făcut să clipească. Știa că se amăgește, odată a văzut cum se îneacă parcă cu ceva, obrazii i s-au îmbujorat, se sufoca. Tusea l-a copleșit și a pătat batista cu urma necruțătoare a bolii cumplite.

Tudorică își cunoștea bine părinții, cel puțin așa bănuia. Taică-su, în pragul pensionării, devenise fragil, se emoționa repede, dar nu renunța, îl altoia des. A fost convins că nu-și dă seama, a purtat mult timp, de-al naibii, un bandaj care oblojea umflătura căpătată în urma loviturilor primite. Chiar dacă trecuse de mult, el dorea să-i arate cât suferă, că l-a pedepsit prea aspru pentru o nimica toată. Se prefăcea că îl doare, nu-și atingea mâna, uneori gema. După un timp, situația nu-i mai convenea, era neglijat, îi obișnuise pe toți cu durerea lui, nimeni nu-i mai dădea atenție. Și s-a hotărât, nu putea să țină la nesfârșit secretul, chiar devenise incomod. În prima zi de școală, mătușa lor, mama Leanca, l-a observat, uitase să-și mai înfășoare pe mână nelipsitul pansament.

— Mă, fecior, mă! Ia-ți cu tine și tifonul, poate că te primește altfel învățătorul în clasă. Perpelește-ne în continuare cu durerile tale șmecherești!

Îi venea să intre în pământ de rușine. De mult secretul nu era secret, lumea cunoștea adevărul. Asta devenise? Un mincinos? De ce n-a gândit că au fost supărați toți cei care îl iubeau, cei care nu erau de acord să fie bătut? Știa ce înseamnă și suferința fizică,